

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze

ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ

Důvod:

490/2 — 120/8

TAJNÉ

PhDr. Alena Nosková

Podpis:

4.2.82

Podpis:

h

Výtisk číslo:

25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

38

Č. j.: inf./ 03224/ 38
Počet listů: 13
Počet výtisků: 26
Den vydání: 26. února 1988

OBSAH

Informace o politické situaci v krajích
k 24. únoru 1988

Informace o politické situaci v krajích k 24. únoru 1988

Podle zpráv krajských (městských) výborů strany se politická situace v krajích vyznačuje úsilím stranických i mimostranických orgánů a organizací, orientovaným na rozpracovávání a realizaci závěrů 7. zasedání ÚV KSČ. V souvislosti s tím je pozornost věnována přípravám i průběhu výročních členských schůzí základních organizací strany a oslav 40. výročí Vítězného února.

V názorové hladině obyvatelstva se zájem soustřeďuje na otázky související s přestavbou a demokratizací naší společnosti. Všechna přijatá usnesení a opatření k řešení uvedené problematiky se setkávají s podporou a je vyžadováno jejich pružnější a důslednější uvádění do života. Jedná se především o strukturální změny, odstranění neefektivních administrativních článků řídicí sféry a zavedení pořádku do dodavatelsko-odběratelských vztahů.

V Jihomoravském kraji se v některých místech objevují názory, že přestavba začne u dělníků a u nich také zůstane. Srovnává se průběh přestavby v SSSR a ČSSR s tím, že u nás je pomalejší. Snaha prohlubovat demokratismus ve společnosti je pracujícími hodnocena kladně, avšak již různě je chápána a uplatňována. Například v pracovních kolektivech se často hovoří o volitelnosti vedoucích, nejsou však v mnohých okresech poznatky, že by pracovní kolektivy nebo stranické organizace iniciativně navrhly provést jejich volbu. Ani ve stranických organizacích se neprojeví vždy výrazně přístupy k prohloubení demokratizace. V diskusích se většinou konstatuje, nebo seznamuje, přípravy materiálů nemají vždy kolektivní charakter a v uplatňování práva kontroly mnohdy chybí důslednost.

V souvislosti s přestavbou národního hospodářství se mezi pracujícími často diskutuje o rozvoji služeb obyvatelstvu. Na-

příklad v Jihočeském kraji vyvolal značný zájem článek v Mladé frontě, týkající se povolování služeb prováděných soukromými osobami (kadeřnictví). Na jeho obsah jsou různé odezvy, od přivítání až po názor, že tato služba odvede zákazníky provozovněm OPS. Pochybnosti jsou vyslovovány i v otázkách přiznání příjmů k daňovým účelům. Mezi pracovníky služeb jsou však zaznamenávány i ochrannářské názory. Například na výroční členské schůzi ZO KSČ Elektroservis Vimperk, okres Prachatice, byl vysloven požadavek, aby podnik vzhledem k vysokému plánu zisku zabránil podnikání jednotlivcům tím, že jako monopolní odběratel náhradních dílů je nebude prodávat soukromníkům a tím znemožní jejich činnost.

Pozitivní ohlasy ve vědomí lidí vyvolávají pracovní setkání generálního tajemníka ÚV KSČ s. M. Jakeše s pracujícími přímo v podnicích a závodech. Například v Západoslovenském kraji v nich spatřují bezprostřední kontakt, který mu umožňuje poznat jejich názory. V souvislosti s tím je kladně hodnocena otevřenost politiky, se kterou strana přistupuje k řešení současných hlavních hospodářských a sociálních problémů.

Středočeský KV KSČ, ale i další, v informaci uvádějí, že v ohlasech na poslední návštěvu s. M. Jakeše v n.p. Poldi SONP Kladno je zvláště oceňováno jeho skromné, lidské a upřímné vystupování a zájem o řešení konkrétních problémů jednotlivých pracovišť. Kladně se hodnotí, že odpovědi na položené otázky formuluje jasně a srozumitelně, otevřeně hovoří o nedostacích i cestách k jejich řešení.

Podobné ohlasy jsou ze setkání s. M. Jakeše s pracujícími k.p. ČLUZ Nové Strašecí, kde oceňují jeho náročný přístup k otázkám přestavby a důraz, který kladl při besedách na vědeckotechnický rozvoj a urychlené zavádění nových poznatků do výrobní praxe. Rovněž účastníci besedy v kulturně společenském zařízení k.p. ČLUZ Nové Strašecí, na které byli přítomni před-

stavitelé krajských a okresních orgánů i havíři Kladenských dolů a Uranových dolů Příbram, pozitivně přijali vystoupení s. M. Jakeše na závěr besedy, zejména jeho konkrétní odpovědi na dotazy a připomínky, konstruktivní východiska k řešení současných hospodářských a společenských úkolů. Se svými poznatky i dojmy z otevřené diskuse seznámili ihned druhý den spolupracovníky na krátkých poradách.

x x

K 22. únoru 1988 uskutečnilo výroční členské schůze 23 703 základních organizací strany, tj. 52,5 %. Zúčastnilo se jich 88,68 % členů a kandidátů, 36 142 zástupců okresních výborů, 3 133 krajských výborů a 1 641 zástupců ÚV KSČ. V diskusi vystoupilo 22,18 % z přítomných. Další údaje jsou v přiložené tabulce.

Stavem přípravy a průběhu výročních členských schůzí se zabývají orgány OV a KV strany, vyhodnocují je a přijímají opatření k jejich zkvalitnění. K účinnému ovlivňování přispívá i operativní posuzování výsledků. Například v Příbrami (Středočeský kraj) po dopoledním jednání předsednictva OV se jeho členové a tajemníci zúčastnili 17 výročních členských schůzí a získané zkušenosti využili k ovlivnění přípravy dalších.

Poznatky územních stranických orgánů potvrzují, že závěry 7. zasedání ÚV KSČ jsou do obsahu jednání promítány s rozdílnou úrovní a jen postupně dochází k pozitivnímu posunu v jejich chápání. Dokazují to přednesené zprávy na některých uskutečněných výročních jednáních. V části organizacích se ještě projevuje formální přístup, proklamuje podpora 7. zasedání, která se neodráží v diskusi a v přijímaných usneseních. V těchto organizacích, jak uvádí například severočeský a jihočeský KV KSČ, se budou na příštích členských schůzích vracet k řešení základních problémů, k otázkám stranické, masové politické práce a za

účasti zástupců OV KSČ přijmou odpovídající závěry. Ve Středočeském kraji došlo z důvodu nepřipravenosti k odložení VČS ZO KSČ v Jednotě Příbram, ČSAD Kralupy n.Vlt., ACHP Kolín, 1. ZO RKZ Rakovník, v 13. ZO AZNP Mladá Boleslav a JZD Chýně.

Rovněž severomoravský KV KSČ uvádí, že na většině VČS, uskutečněných v polovině února, se závěry 7. zasedání ÚV KSČ promítly jen v obecné poloze. Lépe již pronikají do později konaných VČS a do přípravy konferencí. Úroveň schůzí je u řady organizací, jak uvádí například jihočeský, východočeský KV a MěV KSČ Praha, negativně ovlivňována ještě v současné době nedostatečnou znalostí úkolů státního plánu na rok 1988.

V diskusi na výročních členských schůzích, například v Jihomoravském kraji, chybí větší adresnost, analýza nedostatků a konkrétní označení jejich nositelů. Často převládá posuzování jevové stránky a kvantitativních údajů, chybí politické přístupy k řešení problémů. Ke zkvalitňování členské základny se přistupuje jednostranně, jen z hlediska přijímání kandidátů. Aktivita členů se posuzuje často na základě účasti na členských schůzích a stranickém vzdělávání, apod. a nehodnotí se jejich politická a pracovní angažovanost.

Podobně charakterizuje úroveň zpráv a jednání výročních členských schůzí severomoravský KV KSČ. Neukázaly se výraznější změny ve stylu, formách a metodách stranického vedení při ovlivňování ekonomiky a přestavby hospodářského mechanismu. Základní organizace strany většinou hodnotí výsledky globálně. Jen malá část z nich chápe stranické vedení jako uplatňování práva kontroly, provádění účinné ekonomické propagandy a agitace, konkrétní působení v pracovních kolektivech apod.

Další krajské výbory pozitivně hodnotí, že úroveň většiny zpráv je oproti minulosti kritičtější do vlastních řad. Obsahují rozbor příčin a nedostatků, soustřeďují pozornost na hlavní úkoly. Zabývají se rychlejším zaváděním intenzifikačních

faktorů do výroby, rozšiřováním brigádních forem organizace práce a odměňování, zvyšováním kvality práce, odstraňováním nivelizace v odměňování apod. Jsou více proporcionální, zvýšila se adresnost v kritice, projevuje se vyšší náročnost na komunisty. Rozdílně je hodnocena pozornost věnovaná formám a metodám stranické práce, masové politické a ideologické činnosti.

Diskuse směřuje převážně k vleklým problémům v ekonomice. Například v Praze potíže způsobuje, že nejsou uzavřeny hospodářské plány, podepsány kolektivní smlouvy a odstraněny předpisy a nařízení, bránící přestavbě. Diskutující nejčastěji hovoří k nedostatkům v dodavatelsko-odběratelských vztazích, k tradičním přístupům ministerstev a generálních ředitelství k rozpisu plánu a to zejména v experimentujících podnicích. Například ve Východočeském kraji nejsou u nich v řadě případů vytyčena konkrétní opatření k zabezpečení plánu pro nedořešené rozpory, problémy v řízení, organizaci práce, nedostatky v MTZ a subdodávkách. Taková situace je například v Elitexu Ústí nad Orlicí a v Tesle Pardubice. Zvýrazňují se požadavky urychlit vyjasnění principů dvoustupňového řízení uspořádání organizačních struktur podniků a hospodářských jednotek. Jsou vyjadřovány názory, že postup v přestavbě je pomalý, i pochybnosti o našich schopnostech ji realizovat.

Mnoho kritických připomínek je na adresu zásobování trhu průmyslovým spotřebním zbožím a na kvalitu služeb. Je požadováno lépe a operativněji informovat členskou základnu o závažných jevech a událostech. Například jsou dotazy na interview Dubčeka pro list italských komunistů Unita, k současným požadavkům Vatikánu apod. Diskuse má rozdílnou úroveň a méně se v ní daří prosazovat řešení vlastních nedostatků.

Přijatá usnesení nejsou vždy adekvátní potřebám, v řadě organizací se projevuje nižší konkrétnost a adresnost při stanovení odpovědnosti za plnění úkolů.

Forma tajných voleb je i nadále využívána jen malým počtem základních organizací v jednotlivých krajích, nejsou chápány jako vyšší projev demokracie.

x x

Stranické orgány i organizace v průmyslových podnicích i závodech usilují o úspěšné plnění plánovaných úkolů a zvyšování efektivnosti výroby. Například v základní organizaci generálního ředitelství Tesla Bratislava se požaduje okamžité zastavení neefektivních výrob a zvážení účelnosti stávajícího sortimentu. Upozorňuje se rovněž na potřebu analýzy efektivnosti vlastní vědecké a výzkumné základny.

Nadále se podrobuje kritice neřešení rozporů v plánech, které způsobuje nevyjasněnost úkolů na letošní rok a existence disproporcí mezi jejich jednotlivými částmi. Například v obvodu Brno IV. /Jihomoravský kraj/ nebyl u jedné třetiny podniků přijat plán. Ve všech výrobních družstvech v Brně nejsou bilanci materiálu zabezpečeny výrobní úkoly. V okrese Gottwaldov přetrvávají rozpory v plánu výroby zboží ve Svitě Gottwaldov, Barumu Rudý říjen, v Měru Otrokovice, Fatě Napajedla a Vlárských strojárnách Slavičín.

Neujasněnost ročních prováděcích plánů se promítá i do jednání konferencí ROH. Například v ZVVZ Milevsko (Jihočeský kraj) byly z tohoto důvodu projednány s pracujícími pouze záměry na první čtvrtletí 1988.

V hospodářských organizacích, u nichž se začíná uplatňovat experiment, se oprávněně poukazuje na nedostatečnou přípravu i opožděné stanovení zásad a vazeb vyššími hospodářskými orgány. Například ve Šmeralových a Juranových závodech v Brně (Jihomoravský kraj) se pracující dozvěděli o zařazení do experimentu teprve z hromadných sdělovacích prostředků. Směrnice nadříze-

ných generálních ředitelství byly těmto podnikům předány se zpožděním dvou až tří měsíců.

Stranické organizace poukazují rovněž na nárůst administrativních směrnic v některých VHJ. Tak je tomu například u organizační směrnice č. 16/87 k rozvoji, řízení a oceňování iniciativy pracujících v osmé pětiletce, jež byla zaslána generálním ředitelstvím ZVVZ Milevsko podnikům a závodům. Tento dokument obsahuje 40 stran textu a 200 stran příloh se zásadami pro 20 různých soutěží.

Ve všech krajích pokračuje rozvoj pracovní iniciativy na počest 40. výročí Vítězného února. Například v okrese Tábor (Jihočeský kraj) se pracující 17 závodů zavázali ke snižování materiálových nákladů o 0,5 % a 16 závodů ke zvýšení produktivity práce o 1 %. Stejný počet hospodářských organizací dosáhne zvýšením kvality výroby přínosu nejméně 2 milióny korun.

Pozornost stranických orgánů a organizací v zemědělství se v současné době orientuje na zabezpečení úkolů souvisejících s nástupem do jarních prací a na eliminování skluzů v živočišné výrobě - zejména mléka.

Příprava techniky na jarní práce probíhá téměř v souladu s plány oprav. Potřebného tempa není dosahováno zejména v důsledku nedostatku náhradních dílů na nákladní auta, traktory, secí stroje apod. Například v Jihočeském kraji provozuschopnost kolových traktorů dosahuje k 23. únoru 1988 75,7 %, secích strojů 82,4 %, sazečů brambor 72,5 %, u rozmetadel chlévské mrvy je opraveno kolem 50 %. V porovnání s rokem 1987 je připravenost zemědělské techniky mírně opožděna. I když se úkoly v nákupu mléka vcelku daří plnit, vyskytují se v rámci jednotlivých krajů velké meziokresní rozdíly nejen v množství, ale i kvalitě vyrobeného mléka. Středočeský KV KSČ uvádí, že okresní výbory strany pro zlepšení situace organizují kontrolní dny.

Bylo zahájeno letecké ošetřování porostů (zejména řepky) chemickými prostředky. Příznivé klimatické podmínky umožňují plynulý postup zemědělské investiční výstavby, včetně meliorací. Inventarizace stavu ozimů signalizuje jejich příznivý vývoj, zlepšující se mírným průběhem letošní zimy.

V zemědělství pokračuje rozvoj iniciativy a aktivity pracovních kolektivů. Například v Jihočeských státních lesích přijali vstřícný plán na zvýšení objemu pěstební činnosti na 112,5 mil. Kčs. Sníží ztráty na lesních kulturách nejméně o 1 %, na investičních akcích dokončovaných letos ušetří proti rozpočtům nejméně 850 000 Kčs. Brigádní formu organizace práce a odměňování zavedou v 65 kolektivech.

Také v zemědělsko-potravinářském komplexu je pracujícími některých experimentujících podniků kritizováno pozdní předávání pravidel experimentu. Například podnik Východočeské drůbežářské závody Jaroměř (okres Náchod) vstoupil do komplexního experimentu od 1. ledna 1988. Základní obecná pravidla však obdržel podnikový ředitel až koncem ledna. Řada konkrétních problémů není dosud dořešena. Chybí aktivnější přístup generálního ředitelství, které konkretizaci pravidel mohlo urychlit.

Podle poznatků územních stranických orgánů nebyly v zásobování vnitřního trhu zaznamenány podstatnější změny. Ve většině krajů se neustále vyskytují připomínky na špatnou kvalitu pekárenských výrobků zejména chleba. Ovlivňována je úpravou ČSN (1.1.1988), která spočívá ve snižování dávek žitné mouky a zvýšení pšeničné. Dochází tím k rychlému stárnutí a značné drobivosti.

Na jednáních VČS ZO KSČ a mezi veřejností často zaznívá kritika k vysokým cenám nově zaváděných výrobků, které v mnoha případech neodpovídají potřebné kvalitě. Kladně je hodnocen

návrh na úpravu směrnic pro výpočet důchodů, současně jsou vyslovovány obavy ze zvýšení cen. V ZO KSČ ve zdravotnictví a mezi občany se vyskytují připomínky k nedostatku léků (antibiotik, analgetik, vitaminů) a zdravotnického materiálu (jednorázové jehly, injekční stříkačky apod.).

Názorová hladina je negativně ovlivňována neměnicí se situací v zásobování průmyslovým zbožím. Nadále není uspokojována poptávka u ledniček, mrazniček, šicích strojů, barevných televizorů, jízdních kol, automobilů z dovozu (Oltcit, Lada) atd. Značnou nespokojenost vyvolává nedostatek potřeb pro domácnost (prací a čistící prostředky, kosmetika, toaletní papír, žárovky, monočlánky) a náhradních dílů pro opravy. Například do okresu Prachatice (Jihočeský kraj) nebyl výrobcem více než půl roku dodán žádný náhradní buben pro automatické pračky. Jihočeský KV KSČ upozorňuje na neplnění smluvních závazků z n.p. Kovosmalt Fiřakovo, čímž dochází k tomu, že v prodejnách chybí smaltované vany, kotle a sprchové kouty. Přetrvává nepříznivý stav v zabezpečování trhu stavebním materiálem (cement, okna, palubové dveře, izolační materiál).

Mezi pracujícími se množí dotazy, proč není v prodejnách dostatek levného sportovního vybavení pro děti a mládež (lyžařské obuvi, teplákových souprav), prádla všeho druhu, koje-neckého oblečení atd. V Jihomoravském kraji byl zaznamenán zvyšující se počet rodin s nezaopatřenými dětmi žádající finanční pomoc od NV. Důvod je spatřován ve vysokých cenách dětského ošacení, nájemného v družstevních bytech a narůstajícími poplatky za poskytované služby.

Jednotlivá upozornění a názory

Výbor ZO KSS Stavební bytové družstvo obvodu Bratislava V. zaslal informaci na obvodní výbor strany, ve které vyslovuje

nespokojenost s realizací přechodu na dvoustupňové řízení v bytových družstvech. Poukazuje na to, že Slovenský svaz bytových družstev zrušil městský i krajské výbory Slovenského svazu bytových družstev, což mělo přispět k operativnějšímu řešení problémů. Praxe však je jiná. Byly zrušeny volené orgány, ale aparát zůstal. Pracuje jako územní odbor Slovenského svazu bytových družstev. To znamená, že tam jsou stejní lidé, údajně za vyšší platy, stejná činnost, ale pod jinou hlavičkou. Takovýto postup vyvolává nedůvěru k záměrům přestavby. Poukazuje se na to, že nadřízení pracovníci žádají od podřízených změny v myšlení a jednání, ale sami nejdou příkladem. Podle informací odboru společenských organizací a národních výborů MěV KSS byl na tuto skutečnost upozorněn s. Blažko při předkládání změny struktury řízení.

Na aktivu informátorů obvodu Bratislava V. bylo upozorněno, že se v těchto dnech množí případy vkládání opisů článků, uveřejňovaných v novinách a časopisech v roce 1968, do domovních poštovních schránek. Zatím se však nepodařilo žádný získat.

Na okrese Žďár nad Sázavou (Jihomoravský kraj) přetrvává kritika televizního pořadu "Sondy" vysílaného ze Žďasu. Zaujal k němu stanovisko i CZV KSČ v souladu s ohlasy, že byl neobjektivní a zkreslil stav v podniku. Nevyjádřil názory celého pracovního kolektivu, vedení podniku, stranických, odborových, svazáckých a dalších organizací NF přesto, že bylo natočeno asi 8 hodin pořadu. Po sestříhání do 30 minut vyzněl zúženě.

Opakovaně se v zápisech z členských schůzí ZO KSČ n.p. Rudý říjen Otrokovice a Svit Gottwaldov (Jihomoravský kraj) objevuje kritika způsobu udělování státních a jiných vyšších vyznamenání. Na základě současných direktiv (struktura vyhodnocovaných) se stává, že vyznamenání neobdrží ti, kteří si je skutečně zaslouží.

Ve Středočeském kraji došlo k dalšímu rozšíření petice s 31 údajnými požadavky římsko-katolické církve. K 15. únoru ji obdrželo 16 katolických duchovních. Dopis je rozšiřován osobním doručením věřícími i poštou. Získané poznatky a způsob distribuce ukazují, že celá akce je vedena po linii laiků. Ve většině dosud zjištěných případů se duchovní od požadavků petice jednoznačně distancují. Na podpisové akce upozorňuje též jihočeský, jihomoravský KV KSČ, který doporučuje, aby se na tento problém zaměřila propagandistická činnost.

Tabulka 1

Výroční členské schůze základních organizací KSČ podle krajů za ČSSR v roce 1988

/Stav k 22. únoru 1988/

	Základní organizace KSČ			Členové základní organizace			Přítomno registrovaných členů	Diskutujících celkem	Procento diskutujících (sl.8: sl.5+sl.7) . 100	Účast zástupců vyšších orgánů		
	Celkový počet	V nichž byla výroční schůze	Procento	V organizacích, v nichž se schůze konala	Přítomní na schůzi	Procento				OV	KV	ÚV
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ČSSR úhrnem	45 144	23 703	52,50	845 551	749 854	88,68	44 018	176 136	22,18	36142	3 133	1 641
ČSR celkem	32 378	16 406	50,67	600 753	522 541	86,98	32 502	123 298	22,21	23336	2 051	1 002
SSR celkem	12 766	7 297	57,15	244 798	227 313	92,85	10 516	52 838	22,21	12806	1 082	639
Praha - město	3 115	1 615	51,8	77 758	66 691	85,8	1 494	13 235	19,8	2368	275	390
Středočeský	4 330	2 885	66,6	98 596	85 590	86,8	5 905	19 410	22,6	2345	305	109
Jihočeský	2 528	1 257	49,7	38 617	33 266	86,1	2 130	8 604	24,3	1831	108	43
Západočeský	3 067	1 780	58,0	58 000	50 076	86,8	3 780	13 889	25,8	2726	358	101
Severočeský	3 719	1 813	48,7	60 496	52 690	87,1	1 198	13 948	26,5	2756	250	65
Východočeský	4 501	1 954	43,4	58 548	50 888	86,9	3 371	15 662	28,9	2947	227	82
Jihomoravský	6 373	1 889	29,6	64 610	57 181	88,5	5 423	12 869	20,6	3011	142	74
Severomoravský	4 745	3 213	67,7	144 128	126 159	87,5	9 201	25 681	19,0	5352	386	138
Bratislava - město	1 218	656	53,8	27 396	24 802	90,5	-	5 224	21,1	726	110	187
Západoslovenský	3 559	1 888	53,0	71 478	65 667	91,9	1 631	14 186	21,1	3450	308	140
Středoslovenský	3 974	2 359	59,4	76 211	70 902	93,0	7 467	16 936	21,6	4428	341	169
Východoslovenský	4 015	2 394	59,6	69 713	65 942	94,6	2 418	16 492	24,1	4202	323	143

Bez údajů HPS ČSLA a HV MV.